

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра мистецької освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОПП.03 ЖИВОПИС

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Форма навчання денна

2023–2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни ЖИВОПИС

(назва навчальної дисципліни)

розроблена на основі освітньо-професійної програми Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 6.020205 Образотворче мистецтво*

Розробники: доцент кафедри мистецької освіти Пунгіна О.А

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри

Протокол від «_____» _____ 2023 року № _____

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни живопис для студентів спеціальності Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво за бакалаврським рівнем вищої освіти. – ЦДПУ імені В. Винниченка, 2023. – 11 с.

□ Пунгіна О.А., 2023 рік □
ЦДПУ імені В.Винниченка,
2023 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 0202 мистецтво	Нормативна/ за вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки	
		2-й	2-й
Семестр			
3-й		4-й	
Загальна кількість годин – 270	Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента –		2 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		70 год.	48 год.
		Самостійна робота	
		108 год.	42 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
Екзамен/ залік		Екзамен/ залік	

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни - закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок зображення різних об'єктів і середовища, отримання основних відомостей про виконання живописного зображення голови та півфігури людини й практичне

засвоєння технік та прийомів живопису. Розвиток колористичного бачення та вміння створювати і передавати художній образ засобами живопису.

Основним під час вивчення курсу є ознайомлення студентів із завданнями портретного зображення, де моделлю є натюрморт і голова.

- вивчення закономірностей природи;
- усвідомлення принципів та методів реалістичного зображення об'єктів та явищ засобами живопису;
- опанування уміннями та навичками колористичного трактування художнього зображення, передачі стану і настрою;
- оволодіння етапами виконання живописного зображення, виразними засобами живопису.
- підвищення культури сприйняття студентів та формування високих естетичних потреб;
- розвиток творчих здібностей на основі пізнання різних рівнів художнього образу;
- розвиток цілісного сприйняття.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

знати: матеріали, техніки та прийоми акварельного, олійного живопису та живопису в техніці гуаші; принципи та методи реалістичного живописного зображення; методику виконання живописного твору; закономірності повітряної перспективи, особливості колірної гами.

вміти: відображати дійсність засобами реалістичного живопису; використовувати прийоми та техніки акварельного, олійного живопису та живопису в техніці гуаші, використовувати закономірності повітряної перспективи для передачі простору та середовища.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Гуашеві фарби - «Дизайнерська гуаш»

Тема 1: Простий натюрморт на нейтральному тлі в техніці гуаш. Техніка та прийоми роботи гуашшю

Тема 2: Натюрморт з двох-трьох предметів на колірному тлі (гуаш) **Тема 3:**

Етюд постановки різнофактурного тематичного натюрморту (гуаш) **Тема**

4: Натюрморт з гіпсовим симетричним орнаментом в техніці гуаш на передачу колористичної гами (гуаш) **Тема 5:** Натюрморт в інтер'єрі (гуаш)

Розділ 2. Техніка олійного живопису

Тема 1: Простий натюрморт з 2 – 3 предметів на нейтральному тлі

Тема 2: Простий натюрморт в техніці олійного живопису із завданням моделювання кольором об'єму предметів

Тема 3: Етюд постановки світлих предметів на темному тлі

Тема 4: Етюд постановки складного різнофактурного тематичного натюрморту

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ Теми	Назви розділів і тем	ГОДИНИ		
		Лек.	Лаб.	Сам.
Розділ 1. Гуашеві фарби - «Дизайнерська гуаш»				
	Гуашеві фарби - «Дизайнерська гуаш»	2		
1.	Простий натюрморт на нейтральному тлі в техніці гуаш. Техніка та прийоми роботи гуашшю		8	20
2.	Натюрморт з двох-трьох предметів на колірному тлі (гуаш)		10	20
3.	Етюд постановки різнофактурного тематичного натюрморту (гуаш)		14	20
4.	Натюрморт з гіпсовим симетричним орнаментом в техніці гуаш на передачу колористичної гами (гуаш)		18	20
5.	Натюрморт в інтер'єрі (гуаш)		20	28
	Разом за Розділом 1	2	70	108
Розділ 2. Техніка олійного живопису				
1.	Простий натюрморт з 2 – 3 предметів на нейтральному тлі		8	11
2.	Простий натюрморт в техніці олійного живопису із завданням моделювання кольором об'єму предметів		12	11
3.	Етюд постановки світлих предметів на темному тлі		14	10
4.	Етюд постановки складного різнофактурного тематичного натюрморту		14	10
	Разом за Розділом 2		48	42
	Усього годин:	2	118	150

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гуашеві фарби - «Дизайнерська гуаш»	2
	Разом	2

4.2. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Простий натюрморт на нейтральному тлі в техніці гуаш. Техніка та прийоми роботи гуашшю	8
2	Натюрморт з двох-трьох предметів на колірному тлі (гуаш)	10
3	Етюд постановки різнофактурного тематичного натюрморту (гуаш)	14
4	Натюрморт з гіпсовим симетричним орнаментом в техніці гуаш на передачу колористичної гами (гуаш)	18
5	Натюрморт в інтер'єрі (гуаш)	20
	Розділ 2.	
1.	Простий натюрморт з 2 – 3 предметів на нейтральному тлі	8
2.	Простий натюрморт в техніці олійного живопису із завданням моделювання кольором об'єму предметів	12
3.	Етюд постановки світлих предметів на темному тлі	14
4.	Етюд постановки складного різнофактурного тематичного натюрморту	14
	Разом	118

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Простий натюрморт на нейтральному тлі в техніці гуаш. Техніка та прийоми роботи гуашшю	20
2	Натюрморт з двох-трьох предметів на колірному тлі (гуаш)	20
3	Етюд постановки різнофактурного тематичного натюрморту (гуаш)	20
4	Натюрморт з гіпсовим симетричним орнаментом в техніці гуаш на передачу колористичної гами (гуаш)	20
5	Натюрморт в інтер'єрі (гуаш)	28
	Розділ 2.	
1.	Простий натюрморт з 2 – 3 предметів на нейтральному тлі	11
2.	Простий натюрморт в техніці олійного живопису із завданням моделювання кольором об'єму предметів	11

3.	Етюд постановки світлих предметів на темному тлі	10
4.	Етюд постановки складного різнофактурного тематичного натюрморту	10
	Разом	150

4.5. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни живопис передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчальнопізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемноінформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід; – навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчальнопізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.6. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- наскрізні проєкти;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. Враховуються бали набрані за лабораторні і самостійній роботи та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

- своєчасність виконання навчальних завдань та повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- композиція та тонове вирішення зображення має будуватися на закономірностях, принципах і відповідних правилах організації простору;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;

Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів під час складання блоків і 40 – балів за екзамен, чи 100 за складання блоків перегляд (залік).

4.7. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Особливості колірної сприйняття і відтворення довколишнього світу
2. Що таке «реалістичний живопис» і його завдання
3. Палітра художника. Фарба і колір. Спектр.
4. Основні та похідні кольори. Взаємодоповнюючі кольори
5. Основні властивості кольору. Теплі та холодні кольори
6. Особливості акварельного живопису
7. Техніки живопису. Гуаш – як матеріал та техніка живопису
8. Поняття колориту. Художники-колористи, особливості їх палітри

9. Вплив освітлення на колірне вирішення зображення
10. Колорит у процесі створення і передачі художнього образу
11. Основні завдання живописного зображення голови людини
12. Малюнок голови людини – як важлива основа для живописного зображення
13. Роль етюдів у процесі живописного зображення голови людини
14. Вплив характеру освітлення на моделювання та колористичне вирішення зображення живої голови
15. Етапи виконання живописного зображення живої голови людини
16. Етапи створення живописного портрету

4.8. Схема нарахування балів, які отримують студенти Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

Критерії оцінювання на лабораторних заняттях та переглядах з Живопису:

Оцінку «відмінно» (А) (90-100) - заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці.

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання зображення,
- самостійно аналізує та komponує зображення в аркуші
- досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- відповідно передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання

- домашнє завдання виконане у повному обсязі та на достатньому або високому рівні.

Оцінку «добре» (B) (82-89) – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення.

- студент добре володіє теоретичним матеріалом,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші
- добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- добре передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане на достатньому рівні у повному обсязі.

Оцінку «добре» (C) (74-81) – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення.

- студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
- аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші під керівництвом викладача
- допускає погрішності в передачі характеру освітлення, світлотіні, тону, матеріальності,
- розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок,
- виконує завдання у відведений час
- домашнє завдання виконано частково та посередньо, або повністю та на посередньому рівні.

Оцінку «задовільно» (D) (64-73) – заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання.

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- не вдало komponує зображення в аркуші

- розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
- недостатньо орієнтується в колірній палітрі
- допускається значних помилок у передачі характеру освітлення, світлотіні, тону, матеріальності,
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,
- домашнє завдання виконане частково та на низькому рівні.

Оцінку «задовільно» (E) (60-63) - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання.

- студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
- не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- допускається значних помилок у передачі характеру освітлення,
- не охайно і невчасно виконує завдання
- студент присутній на занятті,
- домашнє завдання не виконане, або виконане на низькому рівні й частково.

Оцінку «не задовільно» (F_x) (35-59) - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання.

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- не розуміє та не впевнено застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- не передає характер освітлення
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання

Оцінку «не задовільно» (F) (0-34) – заслуговує студент, який не володіє теоретичними та практичними знаннями.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

1. Все про малювання. Понад 200 технік, уроків і порад для художників-початківців. В. Ракуленко. - КМ-БУКС, 2021. - 240 с.
2. Дідик Н. Основи композиції: навчальний альбом-посібник. – Ужгород: видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.
3. Иттен Иоханнес. Елементи образотворчого мистецтва. Навчальне видання щоденника / Иоханнес Иттен. – ArtHuss, 2023, - 168 с.
4. Олена Кульчицька. Графіка, малярство, ужиткове мистецтво: Альбом-каталог. – Львів – Київ: «Апріорі», «Майстер книг», 2013. – 389 с.
5. Сьюзен Вудфод. Як розглядати картини / Перек.: Любов Пилаєва ; Редактор: Ян Матишак. - BookChef. 2021. – 176 с.

5.2. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Живопис»

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральньоукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).